

Är det marknaden som dödar vår planet?

<https://www.svd.se/fn-det-ar-marknaden-som-dodar-var-planet>

"Det är marknaden som dödar vår planet, enligt FN" skriver Peter Alestig i Svenska Dagbladet 2018-09-26:

Hela vårt ekonomiska system måste ställas om för att rädda planeten. Den kontroversiella slutsatsen drar forskare i ett bakgrundsdokument till en kommande FN-rapport, skriver han vidare.

Kommentar:

Vårt ekonomiska system tillhandahåller och fördelar resurser för försörjningen av befolkningen och pengar fungerar som fördelningsinstrument. När vi, i mitten av 1800-talet, började ta ut, fördela och bryta ned mera resurser från naturen än vad som förnyades där genom omvandling av nedbrytningsprodukterna till resurser igen, missade man att naturens livsuppehållande förmåga försämrades, om naturen och dennas resurser bryts ned snabbare än de förnyas. Det blir mindre resurser att tillhandahålla och fördela i ekonomin. Om utvecklingen fortsätter så, blir det till slut inga alls och pengarna blir värdelösa. Är det det manne detta som föresvävar Peter Alestig när han skriver, att marknaden dödar vår planet?

Många människor uppfattar planeten Jorden som ett outtömligt ymnighetshorn. De missar att naturen är ett [solljusdrivet, självorganiserande, dynamiskt system med resursförnyande och livsuppehållande förmåga](#), vilken dock är begränsad. För att varaktigt upprätthålla denna förmåga, får uttagen av resurser och nedbrytningen av dem inte vara större än förnyelsen av dem ur nedbrytningsprodukterna. Att styrningen av fördelning, uttag och nedbrytning av resurserna sker på marknaden, spelar mindre roll.

Detta diskuterades på 1970-talet i termer av "tillväxtens gränser" och "lågenergisamhälle" och klarlades i SOU 1974: 65, Energi i ett långt tidsperspektiv. "Lågenergisamhället", d v s ett samhälle där nedbrytningen av naturen och dennas resurser hålls inom ramen för resursförnyelsen avvisades dock på det politiska planet med motiveringen att detta vore oförenligt med det samhälle vi har.

Jämför nedanstående utdrag ur SOU 1974: 64, Energi 1985-2000. sid 73.

Riksdagens uttalande ledde till en mycket livlig debatt om energifrågor i allmänhet och kärnkraftfrågor i synnerhet. Debatten kom också att gälla mer allmänna frågor om "tillväxtens gränser" och villkoren för människans fortlevnad, men genom energifrågornas aktualitet har debatten delvis centrerats kring villkoren för och effekterna av ett lågenergisamhälle.

I ett läge med en verklig, omfattande brist på energi, då ingen fri valsituation föreligger, kan naturligtvis tvångsmässigt genomförda konsumtionsbegränsningar erfordras och bli accepterade, även om de skulle innebära mycket drastiska ingrepp i vårt samhälles struktur och vårt sätt att leva.

Energiutredningen ansåg i lägesrapporten inte att det var realistiskt att räkna med en *spontan* samhällsutveckling av detta slag. Utredningen ansåg inte heller att fakta på energimarknaden, vare sig när det gällde tillgången på energi eller hänsyn t ex miljö, var sådana att det var nödvändigt eller (med hänsyn till konsekvenserna) möjligt att anpassa samhället till en sådan utveckling. Utredningen undersökte därför inte möjligheterna till och konsekvenserna av ett lågenergialternativ som innebar en icketillväxande energikonsumtion, utan begränsade sig till att studera sådana åtgärder att begränsa konsumtionen av energi som kunde anses förenliga med den samhällsstruktur vi redan har.

Nu står vi här med konsekvenserna. Hur skall snart 8 miljarder människor kunna försörjas inom ramen för den minskande resursförnyelsen i naturen? Går uthållig försörjning av befolkningen att förverkliga? Vi är inmanövrerade i en mycket farlig situation. Orsaken är underlåtenhet att vederbörligen beakta den fysiska verkligheten och naturlagarna, när man fattat politiska och ekonomiska beslut.

Staffan Delin